

Jézus mondja: „Én vagyok”

Text: Jn 18,1-11

2015. április 18.

Benne vagyunk egy tematikus sorozatban, amikor Jézus „én vagyok mondásai” alapján keressük arra a választ hétről hétre, hogy kicsoda Jézus, mit állít magáról. Önmagában Isten dicsőségét szemlélni is csodálatos – a mennyben is ezt fogjuk tenni –, azonban miközben Isten végtelen hatalmára és fenségére tekintünk, a Fián keresztül, egyre inkább megismerjük magunkat is. Minden Istenből, a Szentháromság Istenből indul ki: ő a teremtő, gondviselő és mindent fenntartó Atya Isten; ő a megváltó Fiú Isten, aki testté lett és megszabadította az emberiséget a bűn rabságából. És ő a Szentlélek Isten, aki velünk van, itt van most is, és aki megvilágosítja számunkra az Ő szent Igéjét. Mivel minden belőle indul ki, így mi is, ezért ha őt egyre inkább megismerjük, az értünk végzett munkáját, ezáltal magunkról, a helyzetünkről, az állapotunkról, szükségégeinkről, gyengeségeinkről és reményeinkről is egyre teljesebb képet kapunk. Ezért foglalkozunk ezekkel a szakaszokkal.

Jézus János evangéliumában több alkalommal is ún. "én vagyok" mondásban jelenti ki magát. Egy-egy képet használ ilyenkor arra, hogy valamit elmondjon önmagáról. Képeket, egy metaforát használ Jézus magával kapcsolatban, hogy így az elvont igazság konkrétabb legyen számunkra: pl. kenyér, pásztor, az ajtó, vagy út.

Az elmúlt héten arról volt szó, hogy Jézus az „út az igazság és az élet.” Mindezt a páskavacsora estéjén mondta, tulajdonképpen Jézus jól ismert passiója, élete végső szenvedéssorozata előtt.

Ez a mai igeszakasz azonban két szempontból is érdekes számunkra: egyrészt egy héttel később visszatérünk húsvéthoz, illetve húsvét előtthöz, amikor a passiótörténet kezdete tárul újra szemünk elé. Másrészt egy olyan „én vagyok” mondással találkozunk, amely rendhagyó. Ugyanis Jézus nem köt, nem kapcsol hozzá semmit. Önmagában áll. Nem kapcsol hozzá képet. Ettől függetlenül ugyanúgy fundamentális jelentőségű az isten és az emberismeret szempontjából Jézus kijelentése.

Három szempontból fogjuk megvizsgálni Jézus kijelentését:

- 1. Egyrészt ez a legnagyobb igény, amivel valaki, valamikor is fellépett a saját személyét illetően;**
- 2. Miért ez a legnagyobb probléma számunkra;**
- 3. Egyben miért a legnagyobb vigasz a világ történetében**

1. A legnagyobb igény

Jézus azt mondja magáról: Én vagyok! Itt különösen fontos a görög szöveg. Ha a magyar szöveget olvassuk, egyértelműen úgy tűnik, mintha Jézus pusztán a kérdésre válaszolna: „a Názáreti Jézust keressük”, mire azt válaszolja Jézus: „én vagyok ő”. Az angol és német fordítások is így írják „I’m He”-„Ich bin es” , azaz: „én vagyok ő, én vagyok akit kerestek.”

De ha megnézzük a görög szöveget itt valami másról van szó: erről tanúskodik az következő momentum is: amikor Jézus kimondja ezeket a bizonyos szavakat, a római katonák hátraestek. Jézus itt a következőket mondja: „ÉN VAGYOK”.

Mózes 2. könyvében, más néven Kivonulás könyvében, az Isten, aki egy égő csipkeborokban jelent meg, azt mondja Mózesnek, hogy vezesse ki a népet Egyiptomból, hiszen a zsidók szolgáskorban voltak Egyiptomban évszázadokig. De Mózes tudni akarja Isten nevét. Azzal érvel, hogy majd kérdezősködni fognak, hogy mégis hogyan hívták az istent, aki megjelent neki, és aki azt mondta, hogy menjen a fáraóhoz és vezesse ki a népet. Isten ezt felelte Mózesnek: „Vagyok, aki vagyok.” A héber szöveg szerint: „én vagyok”. Majd azt mondta Isten: „Így szólj Izrael fiaihoz: a Vagyok küldött engem hozzátok.” János itt erről beszél – Jézus ezt mondja.

Ugyancsak János evangéliumában, még korábban a 8. fejezetben, amikor Jézus a farizeusokkal vitatkozik, talán az evangéliumokban a legkeményebb párbeszéd tetőpontja az, amikor Jézus azt mondja, hogy „mielőtt Ábrahám lett volna, én vagyok.” Nem azt mondja, hogy mielőtt Á. lett, én voltam – persze önmagában ez is elképesztő lenne –, hanem azt, rejtélyes módon, hogy „vagyok.”

Amikor Isten meghatározza, hog kicsoda, akkor nem nevez meg objektumot. Mi azt szoktuk mondani, hogy x, vagy y vagyok. Mi soha nem használjuk a „lenni” igét ilyen értelemben. Mi azt mondjuk: ez ,vagy az vagyok. Isten semmi mást nem mond, csak azt: „Én vagyok”. Tulajdonképpen ezzel azt mondja: „Nincs kezdetem, nincs végem – csak vagyok. Semmitől és senkitől nem függ a létezésem. Minden dolog tőlem függ, teljes egészében, minden másodpercben.” Ez valami meghökkentő, elképesztő erejű vallomás. De ami igazán meghökkentő, az az, hogy ezt a Názáreti Jézus mondja, egy emberi lény.

És ez bizony probléma számunkra a jelenlegi nyugati kultúránkban. Megmondom az okát annak, hogy miért: ugyanis Jézus valami olyat mond, amelyet semmiféle más vallás alapítója vagy képviselője sem mondott, soha. És itt érkezünk el ahhoz a ponthoz Jézus személyével kapcsolatosan, ami nem csak az akkori zsidó vezetők számára volt elképzelhetetlen gondolat, hanem a mai emberek számára is.

C.S.Lewis is ezt a problémát feszegeti „Keresztyén vagyok” című könyvének első fejezetében, amelynek címe: „Mit kezdünk Jézussal.” A következőket írja többek között (válogatott idézetek): „Mihez kezdünk Jézussal? (...) Egyrészt előttünk áll mélységes és tiszta erkölcsi tanítása. – Ezt csaknem mindenki elismeri, még a keresztyénség ellenfelei sem vonják komolyan kétségbe. A gyakorlatban inkább az ilyen megfogalmazásokkal találkozom az Istent tagadókkal vitatkozva: „A keresztyénség erkölcsi tanítását teljesen igaznak tartom.” Abban csaknem mindenki egyetért, hogy ennek az embernek és közvetlen követőinek a tanítása az erkölcsi igazságot a legtisztábban és legszebb formában foglalja össze. A másik jelenség viszont az, hogy ennek az embernek a teológiai kijelentései egészen riasztóak. Mindnyájan tudják, mire gondolok. Inkább azt szeretném hangsúlyozni, hogy ez az ember nem csupán életének egyetlen pontján lépett föl ezzel a riasztó követeléssel

(...) Ha végigolvassuk a beszélgetéseit, minduntalan beleakadunk (...) Egy alkalommal ez az ember Jeruzsálem fölött a hegyen ült és letekintett a városra. Ekkor hangzik el a különös megjegyzés: „folyton újra elküldtem hozzád a prófétákat és a bölcseket.” Senki sem felel rá. S mégis, egészen hirtelen, szinte mellékesen szólva arra hivatkozik, hogy ő az a hatalom, amelyik évezredekken át elküldi a világba a bölcseket és a vezéregyéniségeket (...) Ilyet is mond: „Én vagyok az Atya egyszülöttje, mielőtt Ábrahám volt, én vagyok”. Gondoljunk csak arra, mit jelentett a zsidóknak az „én vagyok” kifejezés: Isten nevezte így magát, s ezt a nevet nem ejthette ki élő ember, mert halálnak halálával halt. Ez a másik szempont. Az egyik oldalon világos, határozott erkölcsi tanítással találkozunk. A másik oldalon viszont akkora elvárásokkal lép fel, hogy ha nincs igaza, akkor csak egy (..) megalomániás őrült állhat elő ilyenekkel... (...) Nem állhatunk meg félúton, és nem találhatunk ehhez hasonló példát egyetlen vallásban sem.”

Minden más vallás alapítója egy próféta volt, vagy pedig valamiféle tanító: azt mondták, hogy „ez az igazság útja. Ez az igazság. Azért jöttem, hogy elmondjam, elhozzam az igazságot.” Vagy pedig azt mondták: „ez az a mód, ahogy élnetek kell.” Jézus Krisztus azonban azt mondja: „én vagyok az út, az igazság és az élet.” Jézus tulajdonképpen azt mondja: „én nem azért jöttem, hogy megmutassam, hogyan találhatjátok meg az Istent.” Hanem: „Én vagyok a teremtetlen Isten, aki azért jöttem, hogy megtaláljalak titeket.” Azt mondja, hogy „én vagyok az Isten, és eljöttem, hogy megkeresselek, mert ti magatok soha nem találjátok meg engem.” A kettő teljesen szemben áll egymással, egymásnak teljesen az ellentéte. Ez igenis probléma a modern kultúránkban. Teljesen szembemegy a mai paradigmával. Mert mi a mai paradigma: minden egyes vallás – beleértve a keresztyénséget is (és ne csak a nagy világvallásokra gondoljatok, hanem mindenféle spirituális módszerre és iskolára) – valójában jó, hiszen kielégítik az ember spirituális szükségleteit, és ezek közül te kiválaszthatod, hogy melyik felel meg neked a legjobban. De Jézus nem hagyja, hogy ez megtörténjen. Nem hagyja, hiszen Jézus saját szavai zárják ki ennek lehetőségét.

Ha valakivel beszélgetünk legközelebb, aki azzal jön, hogy a keresztyénség erkölcsi tanítása szimpatikus számára, sőt azt mondja, hogy azt elfogadja teljes mértékben, akkor kérdezzük meg, mire gondol? Konkrétan, a Biblia mely részére? Valószínűleg – egyébként jogosan – azt fogja válaszolni, hogy Jézus tanításaira. Akkor kérdezzük meg, hogy egyáltalán olvasta –e Jézus szavait? Valószínűleg egyébként soha nem olvasta, vagy pedig szándékosan szelektíven, kimazsolázva ami neki szimpatikus, ugyanis Jézusnak saját magára, személyére vonatkozó kijelentései teljesen át és átszövik az evangéliumokat. Ha szembesíted vele, hogy ez az ember egyszer ezt mondta, „mielőtt Ábrahám lett, én vagyok”, vagy azt, hogy „hányszor küldtem el hozzád Jeruzsálem a prófétákat századokon keresztül és ti megöltétek az összeset”, vagy „láttam a Sátánt villámként leesni az égből”, vajon mi lesz a reakciója? Valószínűleg értetlenkedés, vagy hárítás. Azonban ezt nem lehet kikerülni. És ez van a Biblia minden lapján.

Érzékeltessük két prominens ember véleményével ezt az ellentétet: pl. Gandhi így nyilatkozott Jézus személyéről: „számomra Jézus volt az emberiség egyik legnagyobb tanítója, akiről valaha hallottam.” Ez az általános, jól ismert vélemény. De nézzünk meg egy másik a jelen világ szerinti „nagy embert”, aki az ellenkezőjét állítja. Készítettek a U2 együttes énekesével, Bono-val egy interjút: amikor megkérdezték tőle, hogy mit gondol arról, hogy Jézus az Isten fia, nem túlzás –e számára, akkor azt mondta, hogy számára nem túlzás! Így folytatta (idézet): „nézze, a világi válasz mindig a következőképpen hangzik Jézus Krisztussal kapcsolatosan: nagy próféta volt, nyilvánvalóan egy nagyon érdekes srác, sok mondanivalója volt a többi nagy prófétával egyetemben, legyen az Illés, Mohamed, Buddha, Confucius. Azonban Jézus ezt nem tette konkrétan lehetővé (...). Krisztus azt mondja: Nem, nem azt mondtam, hogy tanító vagyok, nem is neveztem magam tanítónak. Nem mondtam, hogy próféta volnék. Azt mondtam: én vagyok a Messiás. Azt mondtam: én vagyok a megtestesült Istent.”

Összefoglalva: azért veszélyes mindez a mai paradigmára, mert ha Jézus valóban az, akinek mondja magát, akkor a keresztyénség feleslegessé teheti a többi vallást, hiszen nem egy földi prófétáról vagy bölcsről van szó, aki titokzatos módon rá vagy felmutat Istenre, hanem Isten jön el közénk, és mondja, hogy itt vagyok, eljöttem érted. Egyéni szinten pedig – éppen a előzőből fakadóan – kikerülhetetlen. Ha mindez igaz, akkor felkavaró. Kényelmetlen. Választásra kényszerít. Ha egyszer úgy döntesz, hogy igaz, akkor nem tehetsz mást, mint térdre esel, szeretettel felé fordulsz és elkötelezed magad és az egész életedet eköré az igazság köré építed.

2. De nem is ez a legmeglepőbb dolog a beszámolóban! A szövegünkben ugyanis a legfurcsább az a momentum, hogy amikor – kimondván Jézus, hogy, „Én vagyok” – „visszatántorodtak és a földre estek.”

Ez különösen annak fényében érdekes, amit a harmadik versben olvastunk: „Júdás tehát maga mellé vette a katonai csapatot (más fordításban: „szakasz katonát”), a főpapoktól és a farizeusoktól küldött templomi szolgákat, és odament fáklyákkal, lámpásokkal és fegyverekkel.” Ezek birodalmi csapatok („katonai csapat” – formális neve a Római Birodalom katonáinak egy csoportjára). Egy szakasz, harcedzett katona: itt több száz (egyések szerint minimum 400) felfegyverzett katonáról beszélünk, akik Jézusért és a tanítványaiért mennek. Képzeljük magunk elé ezt a helyzetet. Ezek az emberek mennek egy rabbiért, egy ácsért, halászokért, vámszedőkért és hasonló „polgári” foglalkozású emberekért. Jézust keresik. És Jézus csak annyit mond: „én vagyok” és erre ezek a katonák, ez az egész embercsoport – azt olvassuk – „visszatántorodtak és a földre estek.” Jogos kérdés: vajon miért?

Végighúzódik az egész Biblián egy nagyon fontos tanítás, amit ezen a ponton mindenképpen szeretnék a szívetekre helyezni. Egy tanítás, amely ezzel kapcsolatos: Isten közelében senki sem tud talpon maradni.

Mindenki a térdére esik, a térdére borul. Pl. amikor Ezékielnek (Ezékiel könyve, első fejezet) megjelent az Úr dicsősége, Ezékiel arca borult. Vagy: A 2 Krón 5-ben arról olvasunk, hogy Salamon megépítteti Jeruzsálemben a templomot, és amikor véget érnek a munkálatok, felszentelik azt. A szent sátorból, ami a templom elődje volt, áthordanak minden felszerelést a templomba, többek között a legfontosabbat, a szent ládát is beviszik a templom legfontosabb és legbensőbb helyére, a szentek szentjébe. Ekkor az ott lévő összes pap elkezdte énekszóval, harsonával és cintányérokkal dicsérni az Istent, és azt olvassuk, hogy az Úr dicsősége egyfajta köd alakjában beborította az egész templomteret. Ez a „köd” azonban olyan sűrű volt, hogy a papok a „felhő” miatt nem tudtak állva maradni, hogy a szolgálatukat végezzék. Vagy gondoljunk arra, amikor Péter számára világossá válik egy nagy csoda után (Péter ellenkezik, hogy felesleges kivetni a hálót, nem fognak úgysem semmit, de Jézus parancsára megteszi és szakadoznak a háló a sok haltól), hogy kicsoda Jézus, hogy milyen hatalma van (Luk 5), leborul Jézus lábai elé.

Újra és újra, amikor az emberek Isten közelébe, Isten jelenlétébe kerülnek, nem bírnak talpon maradni, leborulnak és eltakarják az arcukat. És Jézus még mielőtt a keresztre menne, még mielőtt feltámadna, és felmenne a mennybe, megmutatja, hogy ki is ő valójában – csak egy pillanatra felvillantja. Mindez elég arra, hogy az egész, római katonákból álló szakasz hátra tántorodjon, és a földre essen.

Az oka mindennek a következő: ha valami olyan dolog jelenlétébe kerülsz, ami végtelenül nagyobb és hatalmasabb, mint te, akkor egyszerűen nem tudsz talpon maradni. Az ember ilyenkor megijed. Ösztönösen védi, óvja magát attól a hatalmas erőtől, amivel szemben találja magát. Ezért van az, hogy amikor a Bibliában valaki találkozik Istennel, akkor nem tud állva maradni.

Ez manapság megint nem paradigma: ha ma spiritualitásról beszélünk, akkor azt hiszem nem erre gondolunk először. Ha valaki azt mondja ma, hogy „spirituális” értelemben nyitott (ez olyan divatos szó) – és az ember ma inkább ezt mondja, még csak nem is azt, hogy vallásos – akkor a következőre gondol (vagy ilyesmire): az Isten jelenlétének egyfajta megtapasztalása, a szeretet isteni forrásából való részesedés. Istennek, a tömény szeretetnek megtapasztalása. Amikor az emberek spiritualitásról, spirituális élményekről beszélnek, akkor leginkább valami „melegségre” gondolnak.

Rudolph Otto, egy 19. század végi, 20. század eleji evangélikus teológus és vallástudós írt egy híres könyvet a „szentről”. Azokat az élményeket vizsgálta meg közelebbről, amikor Isten KÖZVETLEN közelségét tapasztalták meg emberek. Azt mondja, hogy minden kultúrában, és szinte minden vallásban a szenttel való találkozás élménye valami „titok, ami félelmet vált ki (mysterium tremendum).” Irtózatossá nevezi ezt az élményt, szörnyűnek. Konkrétan azt mondja, hogy egy „rémületes és irracionális tapasztalás.” Jól látható, hogy az „istenivel” való találkozás valami rettentő dolog, és nem valami jóleső, meleg érzés. Otto azt is mondja, hogy ha valaki szembetalálja magát a szenttel, az a

„megnyomorító túlerővel rendelkező fenség előtti rémület érzését kelti benne”.

Ez valami egészen más, mint amit mi spirituálisnak hívunk. Ez egy drámai, traumatikus élmény: senki sem maradhat talpon, ha Istennel találkozik közvetlen közletről. Nem tudja feldolgozni az élményt, amivel találkozik.

Ha jobban belegondolunk ez érthető, csak gondoljuk el a magunk szintjén: ha valaki olyannal találkozunk, aki jóval nagyobb, mint mi, kisebbnek érezzük magunkat. Ha valaki olyannal találkozunk, aki jóval okosabb, mint mi, akkor annál butábbnak érezzük magunkat. Ha valaki olyannal találkozunk, aki tehetségesebb jóval, mint mi, akkor tehetségtelennek érezzük magukat. Ez rémisztő. Az önmagunkról kialakított kép azon nyomban szétporlad, összetörik. Ha már az emberek közötti különbség is, az emberi dicsőség is így hat ránk, gondoljunk bele hogyan hat, ha annak a közelébe kerülünk – kerülnénk –, aki valóban végtelen? Akkor nyomasztóan végesnek éreznék magunkat. Ha valaki olyannal találkoznánk, aki végtelenül jó és szép és gyönyörű, akkor drámai módon éreznék elégtelen és rossz valónkat, töredezettségünket. Amikor valaki közvetlenül Isten közelébe került, tulajdonképpen megtörtént a lehetetlen. Valami teljesen más, valami drámaiabb, jóval intenzívebb dolog történt vele, mintha bárkivel, bármilyen emberi teremtménnyel találkozott volna. Ezért mondja Ézsaiás próféta, amikor Isten dicsősége a maga teljességében megjelenik neki a következőket: „Jaj nekem! Elvesztem, mert tisztátalan ajkú vagyok, és tisztátalan ajkú nép között lakom. Hiszen a Királyt, a Seregek URát látták szemeim!” Senki és semmi nem állhat meg Isten közvetlen szentségében, dicsőségében! Ez egy alapvető igazság, ami abszolút eltűnt a kultúránkból. Isten valami meleg, jóleső érzéssé degradálódott. De erről semmit sem tud a Biblia.

Menjünk azonban tovább. Gondoljunk az utolsó ítéletre – ugyanis a Bibliában a hátraesés az ítélet jele is: ha valaki szekuláris, nem vallásos ember – bár nem hisz benne –, akkor sem feltétlenül idegenkedik az utolsó ítélet gondolatától, hiszen vannak elvei, morális elképzelései, és látja, hogy ami a világban folyik, az egyszerűen szörnyű. Csak az elmúlt hónap termései: egy anya meggyilkolta a fiát, egy fiú a szüleit, és egy fiatal repülőgép vezető 150 másik embert vezetett a halálba, mert lelki „gondjai voltak.” Máshol több száz fiatal gyilkoltak le a vallásuk miatt. Ilyenkor egy szekuláris, nem vallásos ember is ítélet után kiállt, egyet is értene vele. Igen, ezeket a szörnyűségeket nem szabad büntetlenül hagyni. Ha eljön az ítélet napja, akkor minden kiderül, és minden jogsérelemre lesz megoldás. Mindenki megkapja a büntetését és mindenki elégtételt kap. Ez függetlenül attól, hogy az ember vallásos, vagy sem, egyetemes igény. Ha nincs ítéletnap, akkor milyen reményünk marad? Mi lesz ezzel az egyetemes emberi igénnyel? Csakhogy, az ítélet mégsem egy közkedvelt dolog, ha arra gondolunk, hogy ránk is sor kerülhet.

Képzeljétek el, hogy valaki egész életében követ, láthatatlan módon, és végig feljegyzi, minden alkalommal felírja, amikor arról nyilatkozik, hogy hogyan kellene élnie a többi embernek! Ebből aztán

összeállítanának egy standardot, egy mércét az elvárt emberi viselkedésre vonatkozóan. Ez az ember megjelenne az ítélet alkalmával, és azt mondaná: ítélj a te saját mércéd szerint. Ez nem Isten mércéje, nem Jézus mércéje, nem a 10 parancsolat mércéje volna, hanem a saját mércénk, saját elvárásaink. Nem tudnánk állva maradni.

Ha Jézus Krisztus megmutatott – egy villanás erejéig – valamit a dicsőségéből a Gecsemáné kertben, amit megtapasztalva nem voltak képesek állva maradni, akkor mit várjunk az utolsó ítélettől? Hogyan fogunk megállni előtte, amikor egyenként találkozunk vele? A válasz: az emberek nem akarnak vele találkozni. És ez a kultúránk és az emberiség nagy problémája Istennel.

3. De mi a megfejtés, mi a megoldás, mit mondhatunk erre?

Mit is olvastunk?

„Én vagyok” (mondta Jézus, és erre) - visszatántorodtak, és a földre estek. Ekkor újra megkérdezte tőlük: „Kit kerestek?” Ők ismét ezt felelték: „A názáreti Jézust.” Jézus így szólt: „Megmondtam nektek, hogy én vagyok: ha tehát engem kerestek, engedjétek ezeket elmenni!”

Itt teljesedik be Jézus szava, amikor azt mondta, hogy egyet sem hagyok elveszni azok közül, akiket nekem adtál. Ugyanis amikor a katonák megérkeztek, akkor a tanítványok halálos veszélynek voltak kitéve.

Az volt a szokás, hogy ha elfognak egy veszélyes bűnözőt, vezetőt, akkor elfogják a követőit is. Tudták, hogy a legközelebbi követői a tizenkét tanítványa, akik mindig vele voltak. Továbbá Júdás vezeti a szakaszt Jézushoz, és együtt találják őket a legbensőbb körével. Egyértelműen le kellett volna tartóztatniuk a vele lévő embereket is. Főleg azután – ezt ne felejtsük el – hogy Péter levágta a főpap egyik szolgájának a fülét (Málkusét).

Jézus azonban nagyon határozottan, kimérten csak annyit mond: „ha engem akartok, ha én értem jöttetek, akkor engedjétek ezeket elmenni. Én itt vagyok, tehát ők mehetnek. Engem értük.” Nem tudom, hogy érezzük –e ebben a helyettesítést? „Én itt vagyok, de ők menjenek.” Erről szól a helyettes elégtétel. „Engem, értük! Engem fogjatok meg, engem tartóztassatok le, engem vigyetek magatokkal, engem kínozzatok meg, engem verjétek meg, engem ítéljétek el, ne őket! Engedjétek őket elmenni.”

Még egyszer: erről szól a helyettes engesztelés. Erről szól Krisztus keresztje – és megelőlegezve megjelenik már most ebben a jelenetben is. Tizenkét embert megment a katonáktól Jézus, tizenkettőért önmagát adja. De mi van a többivel?

Erre ad választ a szövegünkben lévő egyik utolsó szó. Jézus rászól Péterre, hogy tegye a kardot vissza a hüvelyébe, és közben azt mondja, hogy neki kell kiinnia azt a poharat, amelyet az Atya neki adott. A „pohár” az Ószövetségben az Isten ítéletének a képe. A pohár jelöli az ítélet napját. A pohár szenvedés, a pohár büntetés, a pohár ítélet - az igazságos büntetés és ítélet. Úgy beszél róla a Biblia, hogy az ítélet napján minden gonosz végül kiissza a poharat. Mit mond tehát mindazzal Jézus, hogy

neki kell kiinnia a poharat? Azt, hogy a keresztre megy, és ő viseli el mindazt a szenvedést, kínt és büntetést, amit mások érdemelnének. Azt mondja ezzel: „minden, amit más érdemelne, rajtam lesz, engem ér. Én megyek a tűzbe érted. Minden büntetést, ami rajtad csattanna, téged verne, téged súlytana, az rajtam lesz.”

A szekurális, mai polkorrekt felfogás szerint nincs ítéletnap. Az igazságtalanságok nem nyerik el végső büntetésüket, nem lesz elégtétel. A tradicionális vallásosság szerint pedig ugyan lesz ítéletnap, de azért, hogy jobb emberré legyél. Az evangélium azonban ennek az ellenkezője! Van ítéletnap, lesz ítéletnap, de az ítéletet helyetted más hordozza el. És kicsoda? Maga az ítélő bíró. Jézus Krisztus az ítélőbíró, és egyben az elítélt helyettünk. Jézus azt mondja: „engem vigyetek, őket engedjétek el.”

Ne gondoljuk azt, hogy erről felesleges beszélni, mert már minden keresztyén százszor hallotta. Sokan vannak a keresztyének között, akik így nem szeretnek Jézusra gondolni. Ha erről hallanak, azt mondják, hogy „nem ezt kellene hangsúlyozni”. Vagy: „tedd oda mellé a szeretetét is” (most oda is tettük). Vagy: „ennek a prédikátornak ez a mánia, mindig az ítéletről beszél...”. De azért kell erről beszélni, mert az Írás erről beszél, és Jézus is így beszél magáról. Azért kell erről beszélni, mert ha nem értjük meg, hogy ő ítél meg, akkor nem értjük meg azt sem, hogy milyen hatalmas dolgot jelent, hogy ő az, aki elhordozza, elhordozta ezt az ítéletet azok helyett, akik hisznek benne.

Mit jelent ez a számunkra? Konkrétan mit jelent nekünk itt és most? Azt, hogy mi megállhatunk előtte. Azt, hogy nekünk nem hátraesünk, ha meglátjuk dicsőségében. Azt jelenti, hogy előre elhordozta ítéletünket, elvette bűneinket, és megállhatunk előtte anélkül, hogy hanyatt esnénk. Tágabb értelemben pedig azt, hogy mivel tudod, hogy az utolsó napon, az utolsó ítélet napján megállhatsz előtte, most is képes vagy állva maradni. Nem csúszik ki a lábad alól a talaj, amikor kritizálnak, amikor olyan jól hangzó, és széles körben elfogadott véleményekkel és elképzelésekkel találkozol, amelyek szembe mennek a keresztyén hiteddel, meggyőződéssel, az értékrendeddel. Kit érdekel mindennek fényében, hogy mit gondolnak. Kit érdekel, ha emiatt megmosolyognak. Ha tudod, hogy az utolsó napon állva maradhatsz előtte, akkor ez segít megállni ma is, holnap is, a jövő héten is, bármilyen konfliktusban, bármilyen, téged veszélyeztető helyzetben.

De ha ezt nem látod, ha nem hiszel mindabban, amiről beszéltünk, ha nem hiszed, hogy lesz utolsó ítélet, hogy lesz valamikor igazságszolgáltatás, nem érzed át ezt mélyen, akkor most sem fogsz szilárd lábakon állni: csalódsz a világban, kicsúszik a lábad alól a talaj. Dühös leszel, megkeseredett, cinikus, nem tudsz majd állva maradni.

Lehet, hogy most mondod, hogy mindezt tudod te is, próbálsz is megélni, de nem megy. Nem gondold, hogy megállsz majd; ismered az evangéliumot, de nem éled mindezt meg. De van vigasz. És mi az?

Nézd meg Pétert: három évet tanult Jézus alatt, egy három évig tartó intenzív (a legintenzívebb tanítványság iskolája a mesterrel) tréning, egy három éves felkészítő – közvetlenül Jézus közelében, közvetlenül ő tanít. Jézus nem egyszer beszélt róla, világosan közölte, elmondta, hogy el fog

jönni ez a pillanat (Máté, Márk, Lukács és János evangéliumában is számtalanszor): elmondta: nem azért jöttem, hogy itt uralkodjam, vagy átvegyem a hatalmat, hanem azért jöttem, hogy meghaljak. Azért jöttem, hogy az életemet adjam. Elárulnak, átadnak a főpapoknak. Nos, ezek után, a kulcsjelenetben, abban a pillanatban, amikor mindaz, amiről idáig beszélt elkezdődik, beigazolódik, fogja Péter a kardját, és támadásba lendül. És Jézus nem fordul oda a katonákhoz csalódva – ez hihetetlenül bátorító –, és nem mondja azt: „meggondoltam magam, inkább vigyétek!”. Jézus mit csinál: evangélium, még egyszer, újra az elejéről: Atya, pohár, inni, ítélet. Mit látunk: rendíthetetlen szeretet a barátai iránt; ezt a rendíthetetlen szeretet semmi sem akadályozza meg, semmi sem hátráltatja: a passió kezdetén járunk, életveszély, a kínlódás kezdete, és Jézus újra, századszorra is, türelmesen elmagyarázza.

Sem a fájdalom nem akadályozza meg Jézust, hogy megmentsen minket; nem számít, milyen tudatlan és ostoba az ember – nem jelent akadályt Jézusnak, hogy megszabadítsa. Még az sem akadályozza meg, hogy szeressen bennünket, hogy az evangéliumot nem éljük meg sokszor a hétköznapokban. Éppen ezért, ha valaki ebbe a szabadításba veti a bizalmát, az megállhat majd az utolsó napon előtte.

Ámen

(Márkus Tamás)